

ПРАВИЛНИК

О ИЗМЈЕНАМА ПРАВИЛНИКА О МЕТРОЛОШКИМ УСЛОВИМА ЗА АУТОМАТСКЕ РЕФРАКТОМЕТРЕ КОЈИМА СЕ МЈЕРИ МАСЕНИ САДРЖАЈ ШЕЋЕРА У ШИРИ

Члан 1.

У Правилнику о метролошким условима за аутоматске рефрактометре којима се мјери масени садржај шећера у ширини („Службени лист СФРЈ”, бр. 70/89) у члану 2. став 1. ријеч „рефракције” замјењује се ријечју „рефлексije”, а ријечи у заградама „(потпуног преламања)” бришу се.

Члан 2.

У члану 4. тачка 2. ријечи „према конвенцији” бришу се.

Члан 3.

У члану 5. став 1. иза ријечи „у табели 1” додаје сеarez, а ријечи у заградама „(у прилогу)” замјењују се ријечима „која је одштампана уз овај правилник и чини његов саставни дио.”

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ”.

Бр. 02-2528/2

25. септембра 1990. године
Београд

Директор
Савезног завода за мјере и
драгоцене метале
Михаил Ежов, с. р.

1091.

На основу члана 25. става 2. Закона о мјерним јединицама и мјерилима („Службени лист СФРЈ”, бр. 9/84, 59/86, 20/89 и 9/90), директор Савезног завода за мјере и драгоцене метале прописује

ПРАВИЛНИК

О МЕТРОЛОШКИМ УСЛОВИМА УРЕЂАЈА ЗА ЗАДАВАЊЕ СИЛЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се метролошки услови које морају испуњавати уређаји за задавање силе – радни еталони јединице силе, класе тачности 0,2 са називном силом од $1 \cdot 10^6$ N (у наставку текста: уређаји).

Метролошки услови из става 1. овог члана односе се и на секундарне еталоне јединице силе.

Метролошки услови из става 1. овог члана означавају се скраћено ознаком MUS. SE. RE. N-2.

Члан 2.

Под уређајима, у складу с овим правилником, подразумевају се секундарни и радни еталони за задавање силе са хидрауличном или механичком мултипликацијом.

Члан 3.

Наведени појмови, у складу с овим правилником, имају следећа значења:

1) систематска грешка средњих вриједности показивања уређаја је количник разлике показивања уређаја и динамометра класе тачности 0,1 са показивањем динамометра класе тачности 0,1.

Систематска грешка рачуна се према образцу

$$O = \frac{X_{0j} - \bar{X}_j}{X_j}$$

гдје је:

X_{0j} – показивање уређаја на J-том степену оптерећења;

$\bar{X}_j$ – средња аритметичка вриједност показивања динамометра класе тачности 0,1 на J-том степену оптерећења и на референтној температури ($t = 20 \pm 2$ °C);

2) случајна грешка је она грешка која се на непредвидив начин мијења по апсолутној вриједности и по знаку када се понавља мјерење једне величине у идентичним условима.

Случајна грешка за вјероватноћу од 0,95 и $n = 6$ мјерења износи

$$\delta = \pm 2,57 \frac{1}{X_j} \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X}_j)^2}{n(n-1)}}$$

гдје је:

X_{ji} – показивање динамометра на J-том степену оптерећења и i-том мјерењу;

3) праг покретљивости је најмања вриједност преоптерећења која изазива уочљиву промјену у показивању уређаја.

Члан 4.

Уређај за задавање силе састоји се од:

- 1) тегова којима се остварује сила за мултипликацију;
- 2) хидрауличног или полужног система за мултипликацију;
- 3) носеће конструкције и конструкције за постављање динамометра с одговарајућом опремом.

Члан 5.

Систем за мултипликацију и одговарајућа опрема треба да буду израђени тако да могу да задрже метролошка својства у току времена потребног за испитивање уређаја, као и за вријеме испитивања с уређајем.

Члан 6.

Тегови који се уграђују у уређај за задавање силе морају:

- 1) имати отворе за подешавање;
- 2) бити заштићени од корозије;
- 3) имати релативну грешку мању од $5 \cdot 10^{-5}$ или једнаку од $5 \cdot 10^{-5}$.

Члан 7.

Правилност функционисања свих дијелова уређаја за задавање силе провјерава се без оптерећења и на свим степенима оптерећења, динамометром ниже класе.

Члан 8.

Уређај за задавање силе испитује се динамометром класе тачности 0,1.

За испитивање уређаја морају бити испуњени следећи услови:

- 1) уређај мора бити на чистом, свијетлом и сухом мјесту и снабдјевен свом потребном техничком документацијом;
- 2) промјене температуре околине у току испитивања морају бити у границама до ± 2 °C;
- 3) у току испитивања уређаја не смију се јављати вибрације и потреси који могу утицати на резултате мјерења;
- 4) ради изједначавања температуре динамометра и уређаја за силу, динамометри се постављају на мјесто за испитивање најмање 24 h прије почетка испитивања.

Члан 9.

Праг покретљивости код неоптерећеног уређаја мора бити мањи од $5 \cdot 10^{-6} F_{max}$ или једнак $5 \cdot 10^{-6} F_{max}$, гдје је F_{max} називна сила.